

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

УДК 378.147

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.14971344>

Роль змішаної форми навчання та інтерактивних технологій у формуванні термінологічної компетентності студентів спеціальності

227 «Терапія та реабілітація»

Ніколаєнко Оксана Анатоліївна

кандидат філологічних наук, доцент кафедри мовної підготовки, Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, 01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка13, Україна, onikolayenko@ukr.net,
<https://orcid.org/0000-0001-7946-784X>

Прийнято: 15.01.2025 | Опубліковано: 29.01.2025

***Анотація.** Метою статті є визначити роль змішаного навчання з використанням інтерактивних технологій у формуванні термінологічної компетентності при вивченні дисципліни «Латинська мова та медична термінологія» студентами спеціальності 227 «Терапія та реабілітація». Для досягнення поставленої мети були використані наступні **методи**: аналіз наукових джерел, синтез, порівняння та узагальнення (при визначенні домінуючих методів та форм навчання, їх ефективності). **Результати дослідження** показали, що оптимальною для здобувачів освіти вищих медичних закладів є ротаційна модель навчання, при якій студенти навчаються в аудиторії відповідно до календарно-тематичного плану та робочої програми з дисципліни, з елементами особистісно-орієнтованого навчання, при якому для покращення засвоєння матеріалу, напрацювання практичних вмінь, виконують різноманітні завдання на платформі дистанційного навчання Likar, працюють*

*із завданнями для самостійної роботи у Робочому зошиті, вивчають лексичний матеріал на платформі Quizlet. Ротація відбувається для тих студентів, які тимчасово перебувають за кордоном і долучитися до роботи онлайн у синхронному чи асинхронному режимах. Особливе значення при змішаній формі відіграють інтерактивні технології. До основних методів інтерактивного навчання, які доцільно застосовувати для формування термінологічної компетентності, було віднесено ігровий метод, кейс-метод, метод зворотного зв'язку, метод проєктів та метод практичного навчання та навчання у співробітництві. Адже саме ці методи найкраще сприяють індивідуалізації навчання, активізації пізнавальної діяльності студентів, спрощення процесу засвоєння навчального матеріалу. У **висновках** вказано, що змішана форма навчання з використанням різноманітних інтерактивних технологій є необхідністю, зважаючи на події останніх років. Таке навчання дозволяє врахувати індивідуальні особливості сприйняття кожного студента та є доступним за будь-яких умов, підвищує комфортність роботи загалом, урізноманітнює навчальний процес, мотивує до досягнення навчальних цілей.*

Ключові слова: *змішане навчання, інтерактивні технології, ігровий метод, кейс-метод, термінологічна компетентність.*

The role of blended learning and interactive technologies in developing terminological competence of students in specialty 227 "Therapy and Rehabilitation"

Nikolaienko Oksana

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor of the Department of Language Studies of the Bogomolets National Medical University, 01601, Kyiv, blvd.T.Shevchenko13, Ukraine, onikolayenko@ukr.net,
ORCID <https://orcid.org/0000-0001-7946-784X>

Abstract. The **purpose** of the article is to determine the role of blended learning using interactive technologies in developing terminological competence in the study of the course "Latin Language and Medical Terminology" by students specializing in 227 "Therapy and Rehabilitation." To achieve this aim, the following **methods** were used: analysis of scientific sources, synthesis, comparison, and generalization (to identify dominant teaching methods and forms, as well as their effectiveness).

The study **results** showed that a rotational learning model is optimal for students of higher medical institutions. In this model, students study in the classroom according to the calendar-thematic plan and the working program of the discipline, incorporating elements of student-centered learning. To enhance material comprehension and develop practical skills, students complete various tasks on the Likar distance learning platform, work on independent tasks in the Workbook, and study lexical material on the Quizlet platform. Rotation is applied for students temporarily abroad, enabling them to participate in the educational process online, either synchronously or asynchronously.

Interactive technologies play a key role in blended learning. The primary interactive learning methods deemed appropriate for developing terminological competence include the game method, case method, feedback method, project-based learning, practical learning, and cooperative learning. These methods significantly contribute to individualizing the learning process, activating students' cognitive activities, and simplifying the assimilation of educational material.

The **conclusions** emphasize that blended learning with the use of various interactive technologies is essential, given recent global events. Such an approach allows for considering the individual perception peculiarities of each student, is accessible under any circumstances, enhances overall learning comfort, diversifies the educational process, and motivates students to achieve their learning goals.

Keywords: blended learning, interactive technologies, game method, case method, terminological competence.

Постановка проблеми та її актуальність. Унаслідок впливу зовнішніх чинників змішане навчання в останні роки є необхідністю на усіх рівнях освітньої діяльності, адже важливо забезпечити доступ до освіти усім здобувачам та не порушувати безперервність освітнього процесу. Однак у залежності від території, де відбувається навчання, споживачів освітніх послуг, напрямку діяльності, освітнього рівня, поставлених цілей з тієї чи іншої дисципліни, буде залежати вибір формату, методики та засобів навчання. Тому важливим та актуальним є розглянути форми змішаного навчання з використанням інтерактивних технологій, їх роль для формування термінологічної компетентності студентів при вивченні дисципліни «Латинська мова та медична термінологія» у вищій школі, а саме у Національному медичному університеті імені О.О. Богомольця.

Змішане навчання у середній та вищій школах виступало предметом вивчення багатьох науковців, так, аналіз змішаного навчання (поєднання очного та дистанційного форматів) та практичних аспектів його впровадження в умовах воєнного стану було здійснено О. Соколюк [1], А. Солодчук [2], І. Ладанівською [3] тощо. Чимало праць присвячені особливостям застосування форм змішаного навчання при вивченні різноманітних дисциплін у закладах вищої освіти, наприклад, у медицині (О. Жеребятьєв) [4], Н. Наливайко [5], при вивченні економіки (О. Мартиненко) [6], англійської мови (С. Танана) [7].

Попри проведені за останні роки наукові дослідження з цієї тематики, деякі аспекти потребують доповнення, а саме слід з'ясувати, який формат «змішування» буде найбільш оптимальним в контексті опанування складної медичної термінології, які методи інтерактивного навчання дозволять покращити рівень засвоєння спеціалізованих термінів студентів спеціальності 227 «Терапія та реабілітація». Стандарт вищої освіти для цієї спеціальності у галузі знань «Охорона здоров'я» був затверджений МОН України у 2018 році. У ньому зазначено, що одним із результатів навчання є оволодіння фаховою термінологією та професійним дискурсом, що і забезпечує вивчення дисципліни

«Латинська мова та медична термінологія». На засвоєння вказаної дисципліни відповідно до Робочої програми виділено 32 години практичних занять та 46 годин самостійної роботи студентів протягом одного семестру, тому є важливим правильно організувати навчальний процес задля досягнення навчальних цілей, залучаючи інтерактивні технології.

Особистий внесок автора полягає в окресленні освітньої траєкторії студента-реабітолога при вивченні профільної медичної термінології у змішаному форматі, а саме визначення поняття «термінологічна компетентність» та її основних аспектів, визначення оптимальної моделі змішаного навчання та інтерактивних методів, які доцільно застосовувати для медичного ЗВО, вказати слабкі сторони такого навчання. Усе це відображає мета та завдання дослідження.

Таким чином, **метою статті** є визначити роль змішаного навчання з використанням інтерактивних технологій у формуванні термінологічної компетентності при вивченні дисципліни «Латинська мова та медична термінологія» студентами спеціальності 227 «Терапія та реабілітація».

Перед собою було поставлено такі **завдання**:

- здійснити огляд змішаного навчання, вказати його види та засоби;
- охарактеризувати особливості змішаної форми навчання та інтерактивних технологій у контексті професійної мовної підготовки;
- визначити специфіку термінологічної компетентності для студентів спеціальності «Терапія та реабілітація»;
- оцінити ефективність інтерактивних технологій при змішаному форматі у розвитку практичних навичок студентів, вказати їх характерні риси;
- виділити основні методи інтерактивного навчання, які доцільно застосовувати при викладанні дисципліни «Латинська мова та медична термінологія» студентам-реабітологам;
- визначити переваги та недоліки змішаного навчання з використанням інтерактивних технологій для медичних спеціальностей.

У дослідженні використовувались наступні **методи**: методи аналізу та синтезу при теоретичному аналізі наукових праць, порівняння та узагальнення – при визначенні домінуючих методів та форм навчання, їх ефективності.

Виклад основного матеріалу. Термін «змішане навчання» було введено у науковий дискурс в 2006 році дослідниками С. Бонком та С. Гремом. У загальному розумінні змішане навчання – це таке навчання, за якого частина пізнавальної діяльності студентів відбувається на занятті під безпосереднім керівництвом викладача, а інша – у самостійній роботі з електронними ресурсами [8]; методика, що поряд з онлайн-технологіями спирається на безпосередню взаємодію між студентами та викладачем в аудиторії [9]. Загалом можна розглядати змішане навчання, як систему викладання та взаємодії між викладачем та студентами, що включає поєднання різних форм та видів навчання з використанням різноманітних технологій.

Є кілька варіантів «змішування»:

- поєднання очної форми з дистанційною;
- поєднання різних форматів навчання в межах одного потоку (основне очне навчання з використанням технологій дистанційного навчання та різних форм роботи з електронними ресурсами, онлайн-курсами тощо);
- поєднання самостійного навчання та роботи в аудиторії;
- змішування основного навчального контенту (посібників та навчальних матеріалів) із зовнішніми матеріалами (електронними ресурсами).

Найбільш популярною в Україні наразі є практика поєднання очної форми з дистанційною. Дистанційна робота може бути асинхронною (самостійне вивчення текстових чи відео матеріалів і надсилання виконаних завдань на підставі вивченого) та синхронною (онлайн зустрічі чи комунікація у чатах).

Американські науковці виділяють наступні моделі «змішування»:

- ротаційна модель: “ротація” студентів в університеті (здобувачі освіти навчаються за певним графіком у групах, де одні знаходяться в аудиторії, а інші – отримують письмові чи індивідуальні завдання або працюють синхронно

онлайн) чи їх діяльності. Різновидом цієї моделі є робота за технологією “перевернутий клас”, коли частину матеріалів студенти опрацьовують самостійно, а в аудиторії обговорюють дискусійні питання, консультуються з викладачем або вивчають наступну частину матеріалу;

- гнучка модель: передбачає роботу студентів за індивідуально налаштованим розкладом переважно онлайн, при якій викладач є інструктором, який координує їхню діяльність та консультує (очно чи онлайн у синхронному режимі);

- особистісно орієнтована модель: передбачає навчання за індивідуальними освітніми траєкторіями тільки онлайн як доповнення до тих курсів, що відбуваються в аудиторіях. Така модель може використовуватися для поглибленого вивчення деяких предметів, у разі поєднання різних форм освіти;

- модель збагаченого віртуального середовища: передбачає спочатку відвідування певних занять (якщо ця модель застосовується індивідуально), або ж для студентів усієї групи проводяться певні заняття (наприклад, на початку та наприкінці вивчення теми, обговорення певних тем чи захисту проєктів), інші заняття проводяться в режимі онлайн [10].

Для медичних університетів, у тому числі й Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, на нашу думку, оптимальною є ротаційна модель з елементами особистісно орієнтованого навчання. Базовим для цієї моделі є навчання в аудиторії, при якому і більшість студентів, і викладач знаходяться офлайн. Таке навчання є традиційним й відбувається відповідно до календарно-тематичного плану та робочої програми з дисципліни, однак для покращення засвоєння матеріалу, поглиблення своїх знань та умінь, напрацювання практичних навичок, студенти виконують різноманітні завдання на платформі дистанційного навчання Likar, працюють із завданнями для самостійної роботи у Робочому зошиті, а також вивчають профільний лексичний матеріал за допомогою платформи Quizlet. Це може відбуватися в аудиторії за присутності викладача, а також онлайн в асинхронному режимі. «Ротація»

відбувається для тих студентів, що тимчасово перебувають за кордоном і можуть долучитися до роботи онлайн у синхронному чи асинхронному режимах. Таке «змішування» дозволяє повністю опанувати практичні навички з профільних та допоміжних дисциплін, як от «Латинська мова та медична термінологія» для студентів спеціальності 227 «Терапія та реабілітація». Медичну термінологію студенти зазначеної спеціальності вивчають протягом першого семестру першого навчального року і отримані знання відразу можуть продемонструвати, працюючи на заняттях з профільних дисциплін, наприклад, анатомії, гістології, фізіології тощо. Тому важливим є правильно презентувати матеріал, надати алгоритми практичної роботи, розробити широкий спектр практичних завдань, акцентувати увагу на особливостях формування чи значення термінів та проконтролювати рівень їх засвоєння. Кінцевою метою курсу є набуття термінологічної компетентності. Під термінологічною компетентністю ми розуміємо здатність студента правильно розуміти, використовувати та створювати терміни у галузі терапії та реабілітації та у суміжних сферах. До основних аспектів термінологічної компетентності слід віднести:

- знання анатомічної й клінічної термінології та розуміння структури й правил формування основних найменувань відповідно до номенклатури та МКХ (Міжнародної класифікації хвороб);
- використання профільних термінів відповідно до контексту та дотримання правил граматики, морфології й синтаксису під час їх застосування;
- навички формування нових термінів відповідно до професійних стандартів;
- визначення синонімів, омонімів і варіативних форм термінів задля уникнення помилок, уникнення непорозумінь у міждисциплінарному спілкуванні.

Значення усіх цих аспектів забезпечить ефективну професійну комунікацію, знизить ризик неправильного тлумачення інформації, підвищить

рівень професійної культури та ерудиції, що дозволить учасниками освітнього процесу підвищити загальний рівень професійної компетентності в цілому.

Важливу роль у навчанні за змішаним форматом відіграє методичне забезпечення занять, використання різних засобів (підручники, відео матеріали, ресурси Google, платформа Likar, Робочий зошит тощо) та форм роботи (індивідуальні, колективні, групові). Актуальним у такому разі є використання інтерактивних технологій при вивченні дисципліни.

Інтерактивні методи навчання дозволяють організовувати навчальний процес таким чином, що всі студенти однаково беруть участь у пізнавальному процесі, кожен із них сприяє навчанню інших, студенти обмінюються інформацією та ідеями. Такі відносини дозволяють студентам не тільки опанувати знання, але й розвивати комунікативні навички: вміння слухати інших, оцінювати різні точки зору, брати участь у дискусіях, приймати спільні рішення, розвивати толерантність тощо [11].

Залучення інтерактивних технологій, як от інтерактивна дошка чи онлайн-платформа Miro, долучає усіх студенти-реабілітологів до активної участі у занятті, сприяє виконанню дослідницьких завдань, активному обговоренню проблематики з іншими студентами, що навчає обґрунтовувати свою точку зору, наводити аргументи, розробляти стратегії ефективної поведінки в різних ситуаціях. Основним завданням викладача є створення умов для активної та ініціативної діяльності студентів. Інтерактивні методи здатні викликати інтерес студентів, вони заохочують активну участь кожного в навчально-виховному процесі, звертаються до почуттів кожного учасника, сприяють ефективному засвоєнню матеріалу, мають багатогранний вплив на студентів, дозволяють надавати відгуки, формувати життєві навички та сприяють зміні поведінки [12].

Характерними рисами інтерактивного навчання є: – обов'язкова наявність зворотного зв'язку; – більша автономія та ініціатива студентів; – співробітництво всіх учасників навчального процесу; – проблемний та рефлексивний характер навчання [13].

До основних методів інтерактивного навчання, які доцільно застосовувати при викладанні дисципліни «Латинська мова та медична термінологія» студентам спеціальності 227 «Терапія та реабілітація», можна віднести такі:

- ігровий метод, наприклад, засвоєння нового лексичного матеріалу за допомогою карток із застосунком Quizlet або симуляції чи квести, при яких студент доповнює анатомічні терміни латиною, набираючи необхідну кількість балів за правильні відповіді;

- кейс-метод, наприклад, підбір студентами профільної термінології до того чи іншого захворювання, що вимагає подальшої терапії та реабілітації, обговорення основних ознак, симптомів тощо задля осмислення реальної життєвої ситуації та моделювання й обговорення її у парах пацієнт-фахівець та фахівець-фахівець;

- метод зворотного зв'язку, коли студент отримує відповіді, зауваження, поради від викладача або однокурсників стосовно його роботи на занятті;

- метод проектів, наприклад, дослідження термінів певної галузі, формування професійного словника чи аналіз термінологічної бази з конкретної тематики;

- метод практичного навчання та навчання у співробітництві (навчання в малих групах). Наприклад, студенти діляться на групи, кожна з яких працює з певним набором термінів (терміни, що стосуються ортопедії та травматології чи неврології), групи створюють глосарій, пояснюючи та групуючи терміни відповідно до способу утворення чи сфери застосування.

Спільним для цих методів є те, що всі вони мають практичну спрямованість та дозволяють ставити перед студентами завдання, вирішення яких сприятиме формуванню у них термінологічної компетентності. Зокрема, на основі зазначених інтерактивних методів у студентів формується здатність узагальнювати та аналізувати необхідну інформацію, виконувати переклад складних анатомічних термінів, утворювати та аналізувати клінічні терміни; використовувати сучасні цифрові інформаційні технології для кращого

засвоєння номенклатурних найменувань; систематизувати отриману інформацію; виявляти навички самостійної роботи, взаємодіяти при роботі в групі, виконуючи практичні завдання, проявляти гнучкість та стресостійкість, підтримувати взаємне навчання, що є важливим аспектом професійної діяльності в медицині.

Використання сучасних мультимедійних та інтерактивних технологій у викладанні дисципліни «Латинська мова та медична термінологія» дозволяє підвищити наочність і ергономіку сприйняття навчального матеріалу, що позитивно відбивається на навчальній мотивації та ефективності навчання. Така випереджувальна система навчання, на думку Волікової М. та Братанич О., адекватно корелюється з більш високим ступенем розвитку суспільства [14, с.80].

Також варто відзначити, що навчання стає індивідуальним, враховує особливості особистості, інтереси і потреби кожного студента; навчальний матеріал легше систематизувати і коротко подати у вигляді схем, таблиць тощо; у кілька разів поліпшується візуальне сприйняття, значно спрощується процес засвоєння; активізується пізнавальна діяльність студентів, вони отримують теоретичні знання та практичні навички. Як зазначають науковці, «змішане навчання в сучасних умовах дозволяє виконати більший обсяг навчального матеріалу з меншими витратами й належить до будь-якого поєднання традиційного та дистанційного навчання, де здобувач освіти в ідеалі виконує більше власних кроків у навчанні, реалізує індивідуальний шлях навчання, а також його легше проконтролювати та оцінити його здобутки» [15, с.279]. Це особливо актуально в умовах воєнного стану, при якому заняття може початися невчасно або перерватися на тривалий час через повітряну тривогу. В таких умовах діджиталізація навчального процесу сприяє доступності освіти кожному, не зважаючи на місцеперебування.

При вивченні дисципліни «Латинська мова та медична термінологія» для набуття термінологічної компетентності важливою є безпосередня залученість

як учителя, так і студента у навчальному процесі, комунікація усіх учасників, окреслення спірних запитань. Однак слід зазначити, що використання інтерактивних технологій при змішаному форматі може бути ефективним лише тоді, коли студенти мають позитивне ставлення до даних засобів та вмотивовані до навчання в цілому.

Підсумовуючи усе вищезазначене, можемо стверджувати, що змішана форма навчання з використанням інтерактивних технологій має свої переваги та недоліки. До позитивних сторін відносимо індивідуалізацію навчання – кожен учасник освітнього процесу може навчатися у власному темпі, що особливо корисно для засвоєння складної медичної термінології; покращення практичних навичок через можливість багаторазового повторення; підвищення мотивації завдяки зацікавленню інтерактивними технологіями, як от віртуальна дошка, вікторини, онлайн-кейси; розвиток міждисциплінарного підходу; ефективна взаємодія викладач-студент не лише під час заняття; підготовка до роботи з новітніми цифровими технологіями. Серед недоліків можемо виділити технічні проблеми, складність організації навчання, що вимагає високого рівня підготовки викладача і значних витрат часу та ресурсів; ізолюваність деяких студентів, які перебувають онлайн, менша кількість їх взаємодій із викладачем та одногрупниками; зниження мотивації через необхідність самотійно навчатися; ризик перевантаження інформацією.

Зазначені методи та засоби навчання дозволяють за короткий термін досягти поставлених навчальних цілей, а саме здобути термінологічну компетентність, та демонструють модель змішаного навчання, що використовується для студентів спеціальності 227 «Терапія та реабілітація» у медичному ЗВО.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, змішана форма навчання з використанням різноманітних інтерактивних технологій є необхідністю, зважаючи на події останніх років. Таке навчання дозволяє врахувати індивідуальні особливості сприйняття кожного студента та є

доступним за будь-яких умов, підвищує комфортність роботи загалом, урізноманітнює навчальний процес, таким чином мотивуючи до досягнення навчальних цілей. Разом з тим задля максимальної ефективності такої роботи повинні бути враховані ряд факторів: комп'ютерна грамотність викладача та студента, вмотивованість до навчання та співпраці, дотримання академічної доброчесності при виконанні завдань.

Перспективи подальших досліджень полягають у детальному вивченні форм змішаного навчання у медичних навчальних закладах України та закордоном та їх ефективності.

Список використаних джерел:

1. Соколюк О. М. Змішане навчання як можливість збереження безперервності освітнього процесу в умовах воєнного стану. *Цифрова трансформація науково-освітніх середовищ в умовах воєнного стану : збірник матеріалів*. Звітна наукова конференція Інституту цифровізації освіти НАПН України. 2024. С. 144–146. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/741365/1/Sokolyuk_OM_00.pdf (дата звернення: 03.01.2025)
2. Solodchuk A. System of blended learning in higher education institutions under martial law in Ukraine // *Актуальні питання гуманітарних наук*. – 2023. – С. 265. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/68-2-39>
3. Ладанівська, І. Ю. Змішане навчання в умовах війни: нові виклики та випробування. *Наукові проєкти соціально-гуманітарного факультету ЗУНУ*. 2022. С. 51-53. URL: <http://naukskf.wunu.edu.ua/index.php/npskf/article/view/112/108> (дата звернення: 03.01.2025)
4. Жеребятсьєв О. С. Змішане навчання в медицині: досвід викладання мікробіології, вірусології та імунології в умовах воєнного стану // *Мікробіологічні та імунологічні дослідження в сучасній медицині : матеріали III*

наук.-практ. міжнар. дистанційної конф. Харків. 2023. С. 180–182. URL: <http://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/18754/1/%d1%81180-182.pdf> (дата звернення: 03.01.2025)

5. Nalyvaiko N., Nalyvaiko O. Blended learning in medical higher education institutions. *Educological discourse*. 2021. Vol. 32. №. 1. P. 101–111. DOI: <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2021.1.7>

6. Мартиненко О. В. Особливості змішаного навчання майбутніх економістів в умовах воєнного стану. *Напрям № 1 Воєнна наука. Національна безпека*. 2024. С. 459. URL: https://sci.ldubgd.edu.ua/bitstream/123456789/13842/1/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D1%82%D0%B5%D0%B7_22.05.2024.pdf#page=459 (дата звернення: 03.01.2025)

7. Танана С. Змішане навчання англійської мови в умовах воєнного стану в старшій школі // *Вісник науки та освіти*. – 2024. – № 11 (29). DOI: [https://doi.org/10/52058/2786-6165-2024-11\(29\)-659-670](https://doi.org/10/52058/2786-6165-2024-11(29)-659-670)

8. Змішане навчання: як організувати якісний освітній процес в умовах війни [Електронний ресурс]. *Державна служба якості освіти України*. URL: <https://sqe.gov.ua/zmishane-navchannya-yak-organizuvati-yaki/> (дата звернення: 03.01.2025)

9. Рекомендації щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти [Електронний ресурс]. *Міністерство освіти і науки України*. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2020/zmyshene%20navchanny/zmishanenavchanniabookletsreads-2.pdf> (дата звернення: 03.01.2025)

10. Staker, H., & Horn, M.B. Classifying K-12 blended learning. Mountain View, CA: Innosight Institute. 2012. URL: <http://www.christenseninstitute.org/wp-content/uploads/2013/04/Classifying-K-12-blended-learning.pdf> (дата звернення: 03.01.2025)

11. Сигида Л. О., Сагер Л. Ю. Переваги інтерактивних методів навчання та їх значимість для формування фахових компетенцій студентів економічних спеціальностей. *Вісник СумДУ. Серія «Економіка»*. 2018. № 4. С. 13-24. URL: https://visnyk.fem.sumdu.edu.ua/media/attachments/2020/03/20/saher_4_2018.pdf (дата звернення: 11.01.2025)
12. Sava Raluca. Using interactive methods in teaching accounting. *Studies in Business and Economics*. 2016. №. 11(2). С. 130–139. DOI: <https://doi.org/10.1515/sbe-2016-0027>
13. Kutbiddinovaa R. A., Eromasovaa A. A., Romanovaa M. A. The Use of Interactive Methods in the Educational Process of the Higher Education Institution. *International journal of environmental & science education*. 2016. Vol. 11. №. 14. С. 6557–6572. URL: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1115891.pdf> (дата звернення: 03.01.2025)
14. Волікова М.М., Братанич О.Г. Традиційне та інноваційне навчання у вищих навчальних закладах України: переваги та недоліки. *Наукові записки. Серія «Педагогічні науки»*. 2021. Випуск 194. С.78-84. DOI: 10.36550/2415-7988-2021-1-194-78-84
15. Шостак У.В., Яблочнікова В.О., Ясенчук Ю.В. Змішане та гібридне навчання у закладах вищої освіти. *Scientific practice: modern and classical research methods*. 2023. Boston, USA. С. 277-283 DOI: <https://doi.org/10.36074/logos-26.05.2023.082>